Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Milou Cillessen
m.cillessen@nijmegen.nl
T 024 – 329

Ons kenmerk
D230659197

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 11 juli 2023
Onderwerp Voortgangsbrief implementatie Omgevingswet juli 2023

Geachte leden van de raad,

In onze laatste brief van 8 november 2022 hebben we u geïnformeerd over de voortgang van de invoering van de Omgevingswet. Na deze brief heeft de Eerste Kamer op 14 maart 2023 besloten dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 ingaat. Wij zijn blij dat hiermee een einde is gekomen aan een lange periode van onzekerheid, waarbij de Omgevingswet steeds met een half jaar werd uitgesteld. Tegelijkertijd zien we ook risico's en blijven belangrijke zaken onduidelijk. Dit geldt bijvoorbeeld voor de financiële tegemoetkoming van het Rijk. In deze brief gaan we daar verder op in. Maar we beginnen met de stand van zaken in Nijmegen en een overzicht van wat er nog op de planning staat voor de tweede helft van dit jaar.

Voortgang invoering Omgevingswet in Nijmegen
Vanaf 2022 hebben we de invoeringsdatum niet langer centraal gesteld en werken we hard door aan de invoering van de Omgevingswet. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen. Op veel onderdelen hebben we flinke stappen kunnen zetten. De meeste risico's die we nog zien spelen landelijk en kunnen we als individuele gemeente ook niet direct oplossen. Hierover leest u meer onder het kopje risico's en onduidelijkheden.

Het omgevingsplan
Vanaf 1 januari 2024 ontstaat er van rechtswege één omgevingsplan. Dit tijdelijk deel van het omgevingsplan bestaat uit de ruimtelijke regels, zoals de huidige bestemmingsplannen, en de bruidsschat[1]. Voor 2032 moeten we één omgevingsplan hebben voor de hele gemeente, met een vertaling van de regels uit het tijdelijk deel van het omgevingsplan en de regels uit lokale verordeningen die gaan over de fysieke leefomgeving[2]. Dit noemen we de transitie naar één omgevingsplan. Vanaf 1 januari 2024 moeten we het omgevingsplan direct al kunnen wijzigen voor nieuwe (gebieds)ontwikkelingen.

[1] Regels van het Rijk die overgaan naar gemeenten.
[2] De overgangstermijn voor het omgevingsplan is met 2 jaar verlengd van 2030 naar 2032.

Er zijn al belangrijke besluiten genomen ter voorbereiding op het omgevingsplan:

- in twee delen heeft de raad een Nota van uitgangspunten voor het omgevingsplan vastgesteld;
- met een delegatiebesluit heeft de raad bepaald in welke gevallen het college het omgevingsplan mag vaststellen;
- de raad heeft participatiebeleid vastgesteld en bepaald in welke gevallen participatie verplicht is bij een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa);
- de raad heeft besloten voor welke Bopa-gevallen zij gebruik wil maken van haar bindend adviesrecht;
- het college heeft een transitieplan vastgesteld met procesafspraken hoe we toewerken naar één omgevingsplan. Dit plan is ter informatie naar de raad gestuurd.

Onlangs hebben we de aanbesteding afgerond voor de nieuwe plan- en regelsoftware. Dit is de software die nodig is voor het maken van het omgevingsplan en de toepasbare regels. De nieuwe plansoftware is inmiddels ook aangesloten op de productie-omgeving van het Digitaal Stelstel Omgevingswet (DSO). In de zomer zetten we ons casco omgevingsplan (basisregeling) in de plansoftware, zodat we kunnen starten met het testen van bijvoorbeeld de publicatie van besluiten. In november van dit jaar organiseren we een bijeenkomst voor de raad over het omgevingsplan, waarbij we zullen laten zien hoe het omgevingsplan er straks digitaal uitziet.

Voor de VTH-software geldt dat de ODRN onlangs is overgestapt op een nieuwe leverancier. Er wordt hard gewerkt om de software in te richten, zodat we in het vierde kwartaal de software technisch kunnen testen. Vanaf september starten we met het oefenen van de nieuwe manier van werken, waarbij de nadruk ligt op de voorkant van de procedure.

Legesverordening
De Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) hebben gevolgen voor de legesverordening. Op 7 juni 2023 heeft de raad zeven uitgangspunten vastgesteld, die richting geven aan de nieuwe legesverordening voor 2024[3]. De volgende stap is dat het beleid en de financiële gevolgen worden opgenomen in de Stadsbegroting 2024. Daaruit volgt de aangepaste legesverordening, die in december ter vaststelling naar de raad gaat.

[3] Na vaststelling van de uitgangspunten heeft de minister besloten dat niet alleen nieuwbouw, maar ook verbouw van bouwwerken gevolgklasse 1 per 1 januari 2024 onder de Wkb vallen. Dit heeft geen gevolgen voor het eerder genomen raadsbesluit.

Omgevingsvisie
Vanaf 1 januari 2027 moet iedere gemeente een omgevingsvisie hebben[4]. Met een startnotitie is de raad geïnformeerd over het proces van de actualisatie van de Nijmeegse omgevingsvisie. De actualisatie moet onder andere antwoord geven op de vraag hoe we sturing willen geven aan de fysieke leefomgeving, met de kerninstrumenten uit de Omgevingswet. Bovendien is in het tweede deel van de Nota van uitgangspunten voor het omgevingsplan afgesproken dat verschillende thema's in de omgevingsvisie worden uitgewerkt, zoals gezondheid en duurzaamheid. Het is dan ook een wens om de omgevingsvisie en het omgevingsplan (meer) in samenhang met elkaar vorm te geven.

Andere besluiten
De raad heeft in 2021 en 2022 al verschillende besluiten genomen waarbij de grondslag in regels verandert of woordjes moesten worden aangepast door de komst van de Omgevingswet. Het gaat om de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), de Erfgoedverordening, de Verordening nadeelcompensatie en de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht.
Deze verordeningen treden tegelijkertijd met de Omgevingswet in werking. De verplichte adviescommissie Omgevingskwaliteit is ingericht en de vergoeding voor de commissieleden is geregeld. De commissie moet zelf nog een regelement van orde vaststellen.

Voor 1 januari 2024 moeten we als college nog mandaat- en aanwijzingsbesluiten aanpassen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het mandaatbesluit voor de ODRN en het aanwijzingsbesluit voor onze toezichthouders. Ook kijken we na of beleidsregels moeten worden aangepast.

De laatste maanden voor inwerkingtreding
Na de zomer ligt de focus op het oefenen van nieuwe werkprocessen om bijvoorbeeld sneller vergunningen te kunnen verlenen en het testen van de software. Met onder andere inhoudelijke themabijeenkomsten bereiden we ons als organisatie voor op de komst van de Omgevingswet. Ook in 2024 en de jaren daarna zal opleiding nodig blijven, omdat door het overgangsrecht niet alles op 1 januari 2024 verandert, maar wijzigingen geleidelijk ingaan. Communicatie richting onze inwoners en bedrijven pakken we samen met onze buurgemeenten op. De landelijk campagne van de Rijksoverheid is daarbij ons vertrekpunt.

Wijzigen van het omgevingsplan
Op een paar onderdelen zien we dat we het (tijdelijk) omgevingsplan snel na inwerkingtreding moeten wijzigen, omdat er anders leemten in de regelgeving ontstaan. Dit geldt bijvoorbeeld voor bodem en veiligheid op de bouwplaats. We bereiden hiervoor een wijziging van het omgevingsplan voor.

Daarnaast geldt dat we in de transitieperiode de geldende bestemmingsplannen per gebied overzetten naar het permanente deel van het omgevingsplan.

[4] Ook voor de omgevingsvisie geldt dat de overgangstermijn met 2 jaar is verlengd van 2025 naar 2027.

Voordat we hiermee beginnen, maken we dit jaar nog een participatieplan voor deze gebiedsgerichte wijzigingen.

Omgevingsoverleg

In de vorige voortgangsbrief hebben we aangegeven dat we meer doen dan de minimale acties die nodig zijn voor inwerkingtreding. Dit geldt bijvoorbeeld voor het organiseren van het omgevingsoverleg. Het omgevingsoverleg vindt plaats voordat een vergunning formeel is ingediend en komt in de plaats van het huidige (schriftelijke)vooroverleg. Wij denken dat met het één-ingangsprincipe voor nieuwe initiatieven, een fysiek loket voor bouwen en een omgevingstafel met verschillende expertises, ons dienstverleningsniveau aanzienlijk verbetert. De raad ontvangt hierover na de zomer meer informatie.

Risico's en onduidelijkheden

We zitten de komende jaren in een transitieperiode waarbij we nog bestemmingsplannen afmaken en tegelijkertijd het omgevingsplan wijzigen voor nieuwe (gebieds)ontwikkelingen. Daarnaast maken we de transitie naar één omgevingsplan. Dit is een enorme opgave, die veel capaciteit vraagt. Daar komt bij dat het wijzigen van het omgevingsplan nieuw en écht anders is, dan het maken van een bestemmingsplan. We voorzien dan ook dat we door de komst van de Omgevingswet tijdelijk niet in hetzelfde tempo plannen kunnen maken zoals we dat nu gewend zijn.

Daarbij blijven er technische onzekerheden. Zo zijn er landelijk nog geen testen gedaan waarbij veel gemeenten tegelijkertijd besluiten publiceren en is het nog steeds niet mogelijk om meerdere besluiten per dag te publiceren.
Ook is er nog veel onduidelijk over het gelijktijdig opstellen van meerdere wijzigingsbesluiten en het nemen van meerdere besluiten in één raadsvergadering. Hierover wordt het Presidium in november bijgepraat.

Tot slot is er onduidelijkheid over de financiële tegemoetkoming van het Rijk aan gemeenten. Daarnaast blijkt uit het eerste concept van de actualisatie van het Integraal Financieel Beeld dat de invoering van de Omgevingswet voor gemeenten duurder is dan in 2021 was berekend en de terugverdientijd langer is. Op 14 juni van dit jaar zijn bij de ledenvergadering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) drie moties aangenomen, waarmee aangedrongen wordt snel duidelijkheid te krijgen van het Rijk over de financiële tegemoetkoming.

In het coalitieakkoord 'Ons Nijmegen, Stad van Iedereen' is tot en met 2025 geld beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. Tot zeker 2030 zal geld nodig zijn voor de transitie naar één omgevingsplan.

Tot slot
Naar aanleiding van het Rekenkamerrapport over de invoering van de Omgevingswet, hebben we de raad regelmatig geïnformeerd over de voortgang van de invoering van de Omgevingswet. In het najaar van dit jaar doen we dit nog één keer. Natuurlijk blijven we de raad ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 informeren als daar aanleiding voor is.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester